

Färgelanda kommun

kommun@fargelanda.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter prioriterad tillsyn i Högsätters skola
i Färgelanda kommun

Tillsyn i Högsätters skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Färgelanda kommun under våren 2015. Högsätters skola besöktes av Skolinspektionen den 28 - 29 april 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Officiell statistik för läsåret 2013/14 visar att eleverna i årskurs 6 på Högsätters skola har en lägre genomsnittligt betygspoäng i de flesta ämnena i jämförelse med andra skolor Färgelanda kommun och i jämförelse med riket. Av skolans uppföljning av betygstatistik för eleverna i årskurs 6, höstterminen 2014, framgår att elevernas genomsnittliga meritvärde uppgick till 187, vilket var en ökning i relation till föregående år. Ett fåtal av eleverna i årskurs 6 hade under höstterminen 2014 betyget F i något eller några ämnen.

Resultaten i de nationella proven i ämnena engelska och matematik för årskurs 6, låg på en lägre nivå än övriga skolor i Färgelanda kommun och rikets genomsnitt. När det gäller provet i svenska är elevernas resultat högre än kommunens och rikets genomsnitt i vissa delprov och lägre i andra. Resultaten i de nationella proven i naturvetenskapliga ämnen (kemi) och samhällsorienterande ämnen (samhällskunskap) var högre än genomsnittet i riket.

Av skolans egen sammanställning av elevernas kunskapsresultat i årskurs 3 når alla elever kunskapskraven för godtagbara kunskaper i ämnet matematik. I svenska når 98 procent av eleverna kunskapskraven. I de samhällsorienterade och naturorienterade ämnena når 86 procent av eleverna kunskapskraven. Offentlig statistik visar att i stort sett samtliga elever i årskurs 3 uppnådde kravnivån vid de nationella proven i ämnena svenska och matematik läsåret 2013/14. Resultatet var högre för skolenheten jämfört med resultaten i Färgelanda kommun och riket.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2015-10-31
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-10-31
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Vid tillsynen av Högsäters skola 1-6 har inte framkommit annat än att eleverna upplever sin studiemiljö som trygg och lugn samt att lärarna tar ansvar för att det råder ett gott klimat mellan elever och mellan personal och elever. Dock finns det områden som skolan behöver utveckla för att uppfylla kraven i författningarna. Tillsynen har visat att elevhälsan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande som en samlad resurs, för att hindra uppkomsten av miljöer och omständigheter som inverkar ogynnsamt på elevernas utveckling mot utbildningens mål. Dessutom måste de insatser som görs för elever i behov av särskilt stöd följas upp och utvärderas vilket inte görs idag.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Färgelanda kommun att senast den 31 oktober 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Färgelanda kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektor ska se till att insätta åtgärder för elever i behov av särskilt stöd följs upp och utvärderas.

Motivering till bedömning av brist

I skollagen anges att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska beskrivas i ett åtgärdsprogram. I programmet ska det framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

I samband med tillsynsbesöket vid Högsätters skola har Skolinspektionen tagit del av den dokumentation som finns kring elever i behov av särskilt stöd. Dokumentstudierna ger flera exempel på att elevers åtgärdsprogram inte utvärderats, och att lärare avslutat åtgärdsprogram utan att det framgår att det följts upp och att eleven når minst kunskapskraven för betyget E. Enligt både rektor och skolans elevhälsopersonal följs inte arbetet med särskilt stöd upp på ett systematiskt sätt. Enligt rektor är de på skolan inte bra på att följa upp åtgärdsprogram och det pågår ett arbete för att förbättra detta.

Av Skolinspektionens utredning framgår att ansvariga på skolan inte alltid följer upp och utvärderar de stödinsatser som ges till elever i behov av särskilt stöd.

Motivering till föreläggande som ingripande

Färgelanda kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Färgelanda kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa

funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Färgelanda kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att elevhälsan främst används förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Högsäters skolas elevhälsoteam består av specialpedagog, skolsköterska och skolkurator.

I de skriftliga redogörelser för verksamheten som Skolinspektionen har begärt inför tillsynen, uppger både rektor och huvudmannen att psykologkompetens köps in till verksamheten vid behov. Vid intervju säger personal vid Högsäters skola att psykolog hyrs in vid behov. Rektor uppger i intervju att psykolog köps in bara vid behov.

I intervju med specialpedagog, skolsköterska och skolkurator berättar de att de inte har något gemensamt uppdrag kring hur elevhälsan ska arbeta, men att de vid terminsslutet ska ta fram riktlinjer för det fortsatta arbetet. Företrädare för elevhälsan uppger att det ännu inte finns några gemensamma mål för arbetet. Elevhälsan uppger vidare att det inte förekommer någon kontinuerlig uppföljning av specialpedagog, skolsköterska och skolkuratorns arbete, men att

det finns tid avsatt för utvärdering i juni. Vidare säger elevhälsan att de främst träffar lärare och ger dem stöd i samband med att det identifierats ett behov hos enskilda elever.

Vid intervju säger lärare att elevhälsan tar tag i alla ärenden som lärarna lyfter, men att det är på individnivå.

Rektor uppger att det inte finns några gemensamma dokumenterade mål för elevhälsans arbete. Enligt rektor har lärarna kontakt med elevhälsoteamets specialpedagog, skolsköterska och skolkurator minst en gång per termin och då i samband med klasskonferenser. Enligt rektor har dock huvudmannen initierat att elevhälsans förebyggande uppdrag ska förtydligas ur ett kommunövergripande perspektiv.

Av Skolinspektionens utredning framgår att elevhälsan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Utredningen visar att elevhälsans arbete domineras av enskilda elevärenden. Elevhälsan ska bland annat medverka till att utforma skolmiljön så att den är trygg och hälsosam för eleverna, såväl psykiskt som fysiskt. I det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska elevhälsans samtliga yrkesgrupper bidra med sina respektive professionella perspektiv i arbetet för elevernas bästa.

Motivering till föreläggande som ingripande

Färgelanda kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Färgelanda kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärtilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas

vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar

Beslut

2015-07-17

9 (12)

Dnr 43 - 2014:7809

mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

Beslut

2015-07-17
10 (12)

Dnr 43 - 2014:7809

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Kjell Ahlgren
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Högsäters skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Högsäters skola

Högsäters skola är en av Färgelanda kommuns tre grundskolor med förskoleklass och årskurserna 1-6. Högsätersskolan har 102 elever som är fördelade på en förskoleklass (11 elever) samt en klass vardera i grundskolan för årskurserna 1-6. Vid skolan finns också fritidshem, som dock inte bedöms i detta beslut. Skolans elever och lärare är uppdelade i två arbetslag. Skolenheten leds av en rektor som även är ansvarig för verksamheten vid Bruksskolan i Ödeborg.